

Návrh novely občanského soudního řádu zřizující institut chráněného účtu

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 986), s právem EU

Informační podklad č. 0986
září 2020
autor: Markéta Nováková

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: STANOVISKA
Název: Návrh novely občanského soudního řádu zřizující institut chráněného účtu	Typ řady: online URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=4
Autor: Nováková, M.	První vydání řady: říjen 1998
Číslo: Stanovisko č. 0986	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: září 2020	Zaměření: stanoviska kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU
Klíčová slova: stanoviska; slučitelnost; EU; exekuce; účet	Jazyk: CZ Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 986), s právem EU

Úvod:

Návrh novelizace některých zákonů upravujících výkon rozhodnutí vytváří v právním řádu nový právní institut tzv. chráněného účtu. Finanční prostředky převedené na chráněný účet by na rozdíl od prostředků na běžných účtech nesměly být předmětem výkonu rozhodnutí příkazáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu. Návrhem zřizovaný institut chráněného účtu má za cíl předcházet situacím, kdy především v případech vícečetných exekucí vůči jednomu povinnému dochází k obstavení účtu povinného u banky i v situaci, kdy jsou na tomto účtu již jen prostředky, které by povinnému měly po právu zbýt. Typicky by měly povinnému zbýt částky, které nepodléhají výkonu rozhodnutí (například peněžité dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na bydlení atd.) nebo představují nepostižitelnou částku zbylou po postižení mzdy nebo jiných příjmů u jejich plátce.

Návrh novely dále zpřesňuje existující právní úpravu týkající se ochrany peněžních prostředků manžela povinného. Dále novela stanovuje, že nově budou mít banky povinnost z obstavených účtů jednorázově vyplatit povinnému částku do výše trojnásobku životního minima jednotlivce. Doposud byl vyplácen pouze dvojnásobek životního minima, přičemž tato částka byla v reakci na koronavirovou krizi dočasně do konce roku 2020 zvýšena na čtyřnásobek.

Stanovisko PI:

Problematika výkonu rozhodnutí, respektive exekuce není v právu EU uceleně upravena. Ačkoli existuje dílčí úprava, která má za cíl stanovit standardy pro uznávání a vykonatelnost exekučních titulů s přeshraničním prvkem, právo EU povětšinou ponechává na členských státech úpravu postupů při samotném výkonu exekuce. Výjimkami nebo určitými korektivy jsou právo na spravedlivý proces, na účinnou právní ochranu a účinné právní prostředky nápravy před soudem ve smyslu čl. 47 Listiny základních práv EU¹, respektive čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod², neboť standardy práva na spravedlivý proces se vztahují i na fázi výkonu rozhodnutí.³

Přezkum slučitelnosti návrhu s právem na spravedlivý proces

V případě problematiky exekucí bývá předmětem přezkumu ze strany Evropského soudu pro lidská práva ochrana oprávněných zájmů jak povinných, tak i oprávněných, přičemž přezkum se často

¹ Dle čl. 51 odst. 1 Listiny základních práv EU jsou ustanovení této Listiny základních práv EU určena členským státům výhradně, pokud uplatňují právo Unie.

² Judikatura dle čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod má význam i v právu EU, neboť dle čl. 52 odst. 3 Listiny základních práv EU: „Pokud tato listina obsahuje práva odpovídající právům zaručeným Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, jsou smysl a rozsah těchto práv stejné jako ty, které jim přikládá uvedená úmluva.“ V případě práva na spravedlivý proces se práva zaručená Úmluvou a Listinou základních práv EU do určité míry překrývají.

³ European Court of Human Rights, *Guide on Article 6 of the European Convention on Human Rights* [online].

Štrasburk: Rada Evropy/Evropský soud pro lidská práva, 2019. Dostupné z https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_ENG.pdf, s. 17

zaměřuje na to, zda bylo zajištěno právo oprávněného na účinné vykonání rozhodnutí ve věci nebo zda bylo zajištěno právo oprávněného i povinného na přístup k soudu a k prostředkům účinné nápravy.⁴ Předmětem novelizace je především doplnění systému ochrany povinného tak, aby mu zůstaly i po obstavení účtu disponibilní finanční prostředky pro zabezpečení základních potřeb sebe a jím vyživovaných osob. Novela by měla posílit ochranu povinného před neoprávněnými srážkami z účtu. S ohledem na existenci mechanismu proti zneužití chráněných účtů by pravděpodobně nemělo být díky novele ohroženo ani právo oprávněného na účinný výkon rozhodnutí. Určité nebezpečí by v sobě mohla skrývat například případná budoucí neuspokojivá funkčnost tohoto mechanismu (více § 304e návrhu).

Přezkum slučitelnosti návrhu s unijní právní úpravou

V rámci unijní úpravy civilního práva procesního se přezkoumávaného návrhu nejvíce dotýká [nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) č. 655/2014 ze dne 15. května 2014, kterým se zavádí řízení o evropském příkazu k obstavení účtů k usnadnění vymáhání přeshraničních pohledávek v občanských a obchodních věcech](#) (dále jen „nařízení o evropském příkazu k obstavení účtů“), které upravuje řízení umožňující získat zajišťovací opatření ve formě evropského příkazu k obstavení bankovních účtů povinného. Nařízení o evropském příkazu k obstavení účtů v čl. 2 odst. 3 stanovuje, že se nevztahuje na bankovní účty, jež jsou podle práva členského státu, ve kterém je účet veden, vyloučeny ze zabavení (dále také recitál nařízení bod č. 9). Zároveň jsou dle čl. 31 z obstavení vyloučeny částky, které vylučuje ze zabavení právo členského státu výkonu. Nařízení o evropském příkazu k obstavení účtů umožňuje, aby byl účet povinného obstaven před tím, než budou prostředky na chráněný účet převedeny, tím, že umožňuje i výkon budoucího rozhodnutí ještě před zahájením řízení ve věci samé nebo kdykoli v průběhu řízení. Tento postup představuje nicméně obdobu předběžných opatření dle vnitrostátního práva. Lze tudíž předpokládat, že pravidla nařízení o evropském příkazu k obstavení účtů nebrání přijetí návrhu.

Existující právní úprava v rámci práva EU týkající se exekučních titulů má za cíl stanovit postupy a standardy pro získání exekučního titulu v případech s přeshraničním prvkem. Relevantní úpravou v této oblasti jsou například:

- nařízení, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu ([nařízení Evropského parlamentu a Rady \(ES\) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu](#)),
- nařízení, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky ([nařízení Evropského parlamentu a Rady \(ES\) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky](#))
- nařízení o řízeních o drobných nárocích ([nařízení Evropského parlamentu a Rady \(ES\) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích](#)) nebo
- nařízení Brusel I bis ([nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech](#)).

---

⁴ JAKAB. Miroslav. Civilní výkon soudních rozhodnutí srážkami ze mzdy v evropském srovnání, Parlamentní institut, leden 2020. Srovnávací studie č. 5.393. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=169713>, s. 6 - 7

Všechna výše zmíněná nařízení ve vztahu k výkonu rozhodnutí stanovují, že samotné vykonávací řízení se řídí právem členského státu výkonu, nestanovuje-li nařízení jinak.⁵ Ačkoli zmíněná nařízení obsahují některá ustanovení upravující přímo výkon rozhodnutí⁶, nestanovují minimální úroveň ochrany zájmů povinného v průběhu samotného výkonu rozhodnutí. Lze tudíž předpokládat, že návrh není v rozporu s existující právní úpravou Unie v oblasti výkonu rozhodnutí.

Novelou zaváděný institut chráněného účtu by navíc nebyl unikátní ani mezi členskými státy EU, neboť úprava „účtu s ochranou proti zabavení“ již existuje v německém právu (*Pfändungsschutzkonto* dle § 850k Zivilprozessordnung⁷, zkráceně tzv. P-Konto). Dle této německé právní úpravy lze zůstatky na účtech, které jsou vyloučené ze zabavení, chránit pomocí jejich uložení na takovýto zvláštní bankovní účet.⁸

Návrh zohledňuje i potřebu zamezit tomu, aby chráněné účty byly zneužívány k legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Konkrétně v § 304c odst. 6 umožňuje peněžním ústavům odmítnout uzavřít smlouvu o zřízení chráněného účtu, vypovědět ji či od ní odstoupit, jestliže by uzavření či vedení chráněného účtu porušovalo předpisy na ochranu proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, přičemž tyto předpisy mají do velké míry základ v právu Unie v této oblasti a představují jeho transpozici.

Závěr:

Navržená úprava je slučitelná s právem EU.

Tento informační podklad je zpracován k uvedenému číslu sněmovního tisku a nereflektuje eventuelní pozdější pozměňovací návrhy.

Materiál byl Parlamentním institutem zpracován na základě usnesení organizačního výboru Poslanecké sněmovny č. 168, II. volební období.

⁵ Viz čl. 21 nařízení, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, čl. 20 nařízení, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky, čl. 21 nařízení o řízeních o drobných nárocích, čl. 41 nařízení Brusel I bis

⁶ Ta se týkají například povolených důvodů pro zamítnutí, zastavení, odepření nebo omezení výkonu rozhodnutí nebo výčtu podkladů, které musí navrhovatel doložit příslušnému orgánu pro výkon rozhodnutí.

⁷ Zivilprozessordnung (ZPO), Gesetze im internet. Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/zpo/BJNR005330950.html>

⁸ Postupy při vymáhání soudního rozhodnutí – Německo: 4 Předmět a povaha exekučních opatření. e-justice. Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_procedures_for_enforcing_a_judgment-52-de-cs.do?member=1#toc_4; Fragen und Antworten zum Pfändungsschutzkonto (P-Konto), Verbraucherzentrale. Dostupné z: <https://www.verbraucherzentrale.de/wissen/geld-versicherungen/kredit-schulden-insolvenz/fragen-und-antworten-zum-pfaendungsschutzkonto-pkonto-5959>